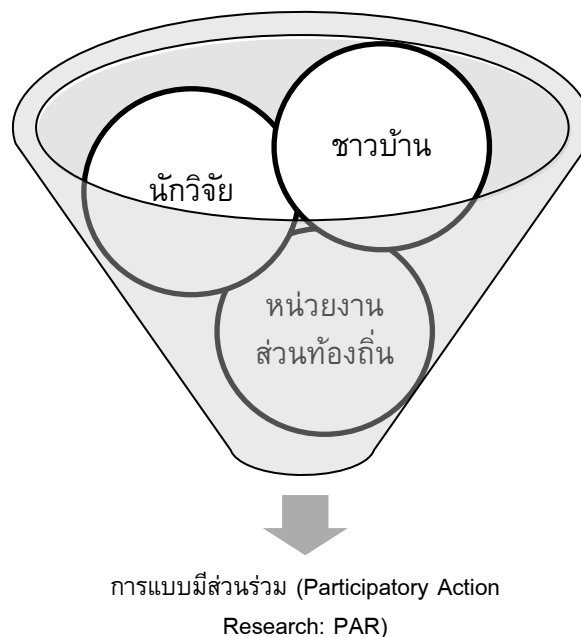

บทที่ 3

วิธีการศึกษาวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ที่ใช้การวิจัยในเชิงคุณภาพนําร่อง เพื่อค้นหาค้นหาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย ชุมชนหมู่บ้านไทยมุสลิม จากการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ 2 ส่วน โดยกำหนดให้ทั้ง 2 ส่วนได้ทำงานร่วมกัน ดังนี้

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ที่ใช้การวิจัยในเชิงคุณภาพนําร่อง เพื่อค้นหาค้นหาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย ชุมชนหมู่บ้านไทยมุสลิม โดยองค์ประกอบของผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยมีดังนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR)

จากภาพที่ 3.1 แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่ง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่

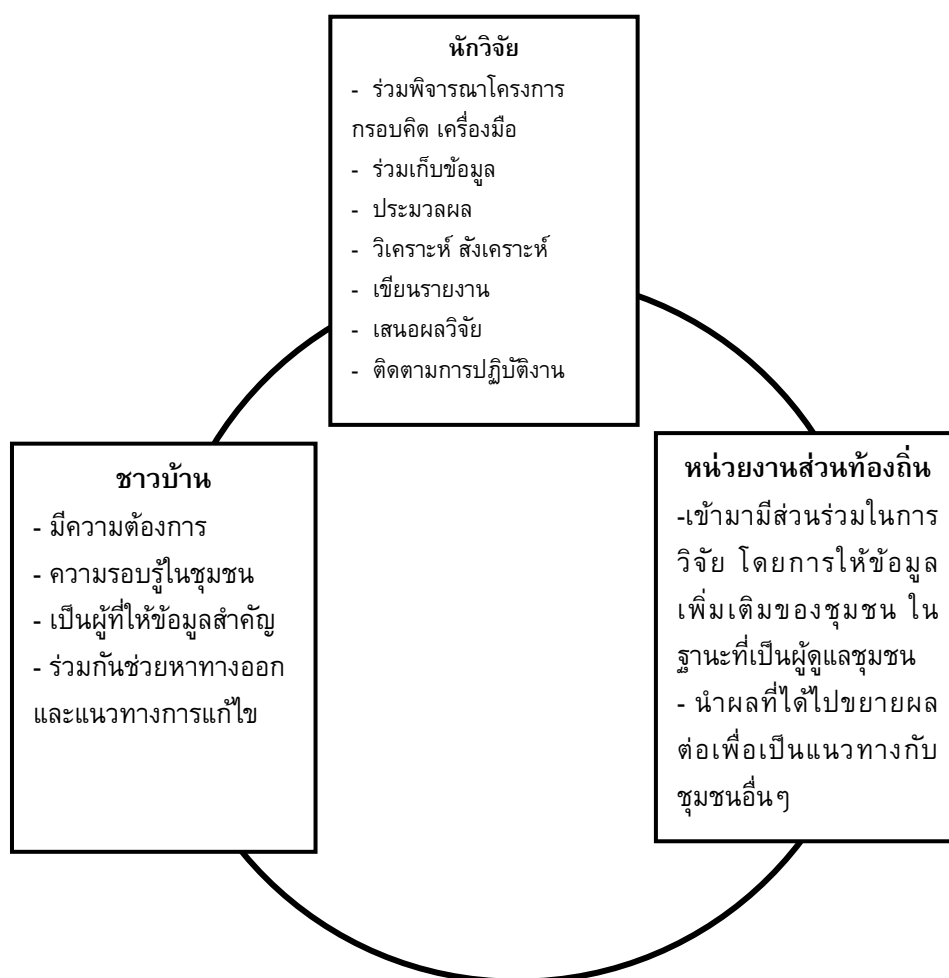
1. นักวิจัย โดยนักวิจัยทำหน้าที่ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงการวางแผนระเบียบวิธีการวิจัย โดยบทบาทของนักวิจัย จะเป็นผู้ที่พยายามเรียนรู้จากชุมชน เป็นที่ปรึกษา

คอยกระตุ้นและให้คำแนะนำ สร้างเงื่อนไข และกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน รวมถึง เป็นผู้ช่วยหาทางออกและแก้ไขปัญหา เผยแพร่และขยายความร่วมมือ เป็นต้น

2. ชาวบ้าน ในที่นี้เปรียบเสมือนผู้ที่มีความต้องการและความรอบรู้ในชุมชนของตนเอง เป็นผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัย ถ่ายทอดความต้องการและความรู้ให้แก่นักวิจัยได้ร่วมกันช่วยหาทางออกและแนวทางการแก้ไข

3. หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ในที่นี้คือ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบล และส่วนงานต่างๆ ในท้องถิ่น เป็นผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย โดยการให้ข้อมูลเพิ่มเติมของชุมชน ในฐานะที่เป็นผู้ดูแลชุมชน รวมถึงนำผลที่ได้ไปขยายผลต่อเพื่อเป็นแนวทางกับชุมชนอื่นๆ

โดยสามารถแสดงภาพการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของทั้ง 3 ส่วนได้ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 การเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของทั้ง 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ศึกษาสภาพโดยทั่วไป และประเมินศักยภาพในการจัดการชุมชน สำหรับพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตาม อัตลักษณ์ท้องถิ่นชุมชนไทยมุสลิม

1.1 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษากำหนดจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการชุมชน แบบมีส่วนร่วม เพื่อรองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีอัตลักษณ์ในพื้นที่ชุมชนหมู่บ้านไทยมุสลิม

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant)

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการชุมชน แบบมีส่วนร่วม เพื่อรองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีอัตลักษณ์ในพื้นที่ชุมชนหมู่บ้านไทยมุสลิม ในส่วนของการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม ได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 35 คน ได้แก่

1.2.1 ผู้นำชุมชนและ อบต.	จำนวน 5 คน
1.2.2 เยาวชนในชุมชน	จำนวน 10 คน
1.2.3 ประชาชนในชุมชน	จำนวน 10 คน
1.2.4 นักวิชาการด้านการจัดการการท่องเที่ยว	จำนวน 7 คน
1.2.5 อาจารย์	จำนวน 3 คน

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1.3.1 การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เป็นการสังเกตในขณะที่ได้ดำเนินกิจกรรมการวิจัยทั้งการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การประชุมเชิงปฏิบัติการ และได้มีการบันทึกกระบวนการไปพร้อมๆ กัน โดยคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเกตขณะที่ร่วมทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.3.2 การสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม เป็นการสังเกตการณ์โดยที่ผู้วิจัยไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการวิจัยแต่มีโอกาสได้ร่วมในกิจกรรมในฐานะผู้สังเกตการณ์ เพื่อเป็นการศึกษาบรรยากาศและกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ในกิจกรรมการปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์เจียรนัยพลอย คณะผู้วิจัยได้สังเกตการณ์ให้ความร่วมมือของชาวบ้าน

1.3.3 นักวิจัยเป็นเครื่องมือ หมายถึง ตัวนักวิจัยเองเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล นักวิจัยเป็นเครื่องมือชนิดเดียวที่สามารถปรับเข้ากับสถานการณ์การวิจัย ซึ่งไม่อาจคาดเดาล่วงหน้าได้ทุกเรื่อง อีกทั้งสามารถใช้ความรู้แบบสามัญสำนึกแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เท่าๆ กับใช้ความรู้ที่ได้มาจากทฤษฎี (Lincoln and Cuba, 1985 อ้างถึงใน ชาย โพธิ์สิตา 2549: 28) โดยในที่นี้คณะผู้วิจัยได้นำตัวเองเข้าไปในชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลและร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.3.4 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ของประชาชนในชุมชนในชุมชน และการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการด้านการท่องเที่ยวในชุมชน ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในชุมชน

1.3.5 สมุดบันทึก เพื่อจดรายละเอียดต่างๆ ตลอดจนการวิจัย โดยใช้สำหรับจดรายละเอียด เหตุการณ์ ต่างๆ ที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย สำหรับนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.3.6 เครื่องบันทึกเสียงดิจิทัล เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน ในขณะที่สัมภาษณ์หรือสนทนากลุ่ม โดยคณะผู้วิจัยใช้ในการบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึกชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงใช้ในการบันทึกเสียงขณะดำเนินการสนทนากลุ่ม

1.3.7 กล้องถ่ายรูปดิจิทัล เพื่อบันทึกภาพปรากฏการณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง และกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การลงพื้นที่สำรวจเส้นทาง เป็นต้น

1.3.8 กระดาษแผ่นพลิก (flip chart) เพื่อจดบันทึกในขณะประชุมร่วมกับประชาชนในชุมชน โดยใช้ในการเขียนรายละเอียดขณะประชุมสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้ร่วมประชุมได้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.4 ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเชิงคุณภาพ

1.4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ โดยมีลักษณะแบบปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) และแบบปลายเปิด (Opened-ended Questionnaire)

1.4.2 คณะผู้วิจัยร่างแบบสอบถามแล้วนำแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน การพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามเป็นมาตรประเมินค่า 3 ระดับ โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาแปลผลคะแนน ดังนี้

มีความเห็นว่า สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น + 1

มีความเห็นว่า ไม่แน่ใจ กำหนดคะแนนเป็น 0

มีความเห็นว่า ไม่สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น -1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าในสูตร เพื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) ต่อไป ถ้าค่าถามข้อใดค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ แต่ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามข้อใดน้อยกว่า 0.50 จะต้องนำข้อคำถามนั้นไปปรับปรุงโดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม

1.4.3 ปรับปรุงแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์จนได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

1.4.4 นำแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

1.5 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเชิงคุณภาพ

เมื่อได้ข้อมูลแล้ว จึงตรวจสอบข้อมูลแบบ triangulation เรียกว่า การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า หรือที่ Denzin (1978, p. 390) เป็นการใช้กระบวนการวิธีที่หลากหลาย (the multiple-method approach) ในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ดังนี้

1.5.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) โดยการพิสูจน์ว่า ข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล ได้แก่

1.5.1.1 แหล่งเวลา โดยในการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้ให้ข้อมูลประกอบและประชาชนในชุมชนจะดำเนินการคนละช่วงเวลา ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ด้วยตัวผู้วิจัย และผู้ช่วยนักวิจัย เป็นรายบุคคล

1.5.1.2 แหล่งสถานที่ โดยดำเนินการหาข้อมูลจากผู้นำชุมชน ผู้ให้ข้อมูลประกอบและประชาชนในชุมชน ต่างสถานที่กัน

1.5.1.3 แหล่งบุคคล โดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำชุมชน ผู้ให้ข้อมูลประกอบและประชาชนในชุมชนจำนวน 35 คน ได้แก่

1) ผู้นำชุมชนและ อบต.	จำนวน 5 คน
2) เยาวชนในชุมชน	จำนวน 10 คน
3) ประชาชนในชุมชน	จำนวน 10 คน
4) นักวิชาการด้านการจัดการการท่องเที่ยว	จำนวน 7 คน
5) อาจารย์	จำนวน 3 คน

1.5.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation) โดยตรวจสอบว่า ถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อย

เพียงใด ซึ่งใช้แนวคิด ทฤษฎี หลากหลายทฤษฎี ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน แนวคิดทฤษฎี การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การวิจัยเชิง ปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และ ชุมชนหมู่บ้านไทยมุสลิม

1.5.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) โดยการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และการตีความ (interpretation) จาก พฤติกรรม และอวัจนภาษา ระหว่างการให้สัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม

สรุปในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลประกอบด้วยสาม รูปแบบ คือ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี และการ ตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล

1.6 การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ

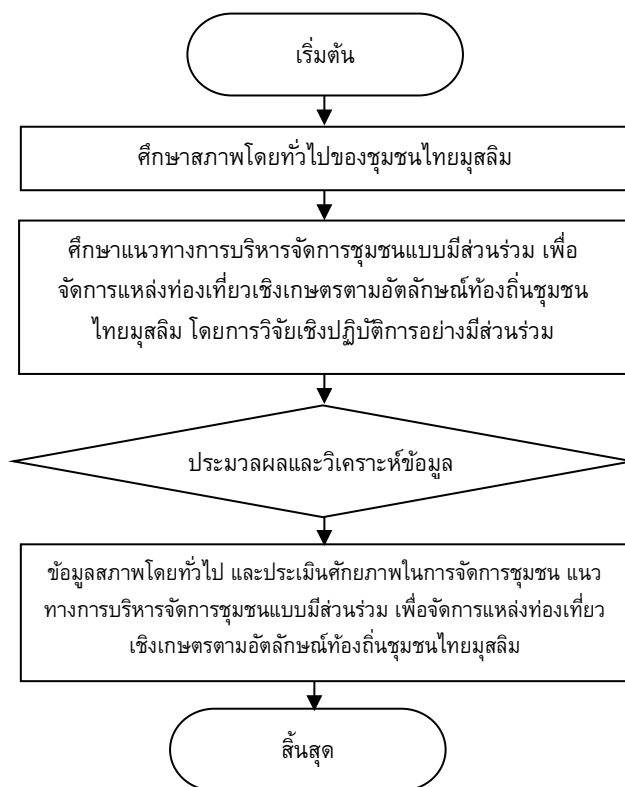
จากกรอบแนวคิด ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลในลักษณะการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพแบบ ปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนใหญ่ๆ 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาสภาพโดยทั่วไป และ ประเมินศักยภาพในการจัดการชุมชน โดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และ ได้มาซึ่งข้อมูลชุมชน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลจากหลายฝ่ายทั้ง ผู้นำชุมชนและ อบต.เยาวชนในชุมชน ประชาชนในชุมชน นักวิชาการด้านการจัดการการท่องเที่ยว และ อาจารย์มหาวิทยาลัย เพื่อแสดงให้เห็นถึงบริบทการทำงานและการศึกษาข้อมูลเชิงลึกจาก หลายๆ ฝ่ายร่วมกัน

ขั้นที่ 2 ศึกษาโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม โดยการให้กลุ่ม ประชาชนในชุมชนในหมู่บ้านไทยมุสลิม เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์ ดำเนินการแลกเปลี่ยนความรู้ และประมวลองค์ความรู้ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ ชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตาม อัตลักษณ์ท้องถิ่นชุมชนไทย มุสลิม

ขั้นที่ 3 ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสภาพโดยทั่วไป และประเมินศักยภาพในการจัดการชุมชน และข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วน ร่วมผ่านกระบวนการวิจัย และสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตาม อัตลักษณ์ท้องถิ่น

จากขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย สามารถสรุปเป็น Flow Chart ได้ดังนี้

ภาพที่ 3.3 Flow Chart การดำเนินงานวิจัยขั้นตอนที่ 1

ส่วนที่ 2 ศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์บริหารการจัดการชุมชน รองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีอัตลักษณ์อย่างยั่งยืน

เป็นการศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์บริหารการจัดการชุมชน รองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีอัตลักษณ์อย่างยั่งยืน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดย การดำเนินงานในส่วนนี้เป็นการจัดประชุม Focus group นำมาซึ่งการได้ข้อมูลแนวทางจัดตั้งศูนย์บริหารการจัดการชุมชน และระบบสารสนเทศศูนย์บริหารการจัดการชุมชน รองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีอัตลักษณ์อย่างยั่งยืน และแผนธุรกิจสำหรับบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการประชุม

การพัฒนาแนวทางบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อรองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีอัตลักษณ์ในพื้นที่ชุมชนหมู่บ้านไทยมุสลิม ในส่วนของการ ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม ได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม จำนวน 35 คน ได้แก่

2.1.1 ผู้นำชุมชนและ อบต.	จำนวน 5 คน
2.1.2 เยาวชนในชุมชน	จำนวน 10 คน
2.1.3 ประชาชนในชุมชน	จำนวน 10 คน
2.1.4 นักวิชาการด้านการจัดการการท่องเที่ยว	จำนวน 7 คน
2.1.5 อาจารย์	จำนวน 3 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ คือ แนวทางการสนทนากลุ่ม นอกจากนี้ยังมีเครื่องมืออื่น ๆ ประกอบด้วย ตัวผู้วิจัย เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ สมุด ปากกาสำหรับจดบันทึก เป็นต้น

2.3 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัย ใช้วิธีการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

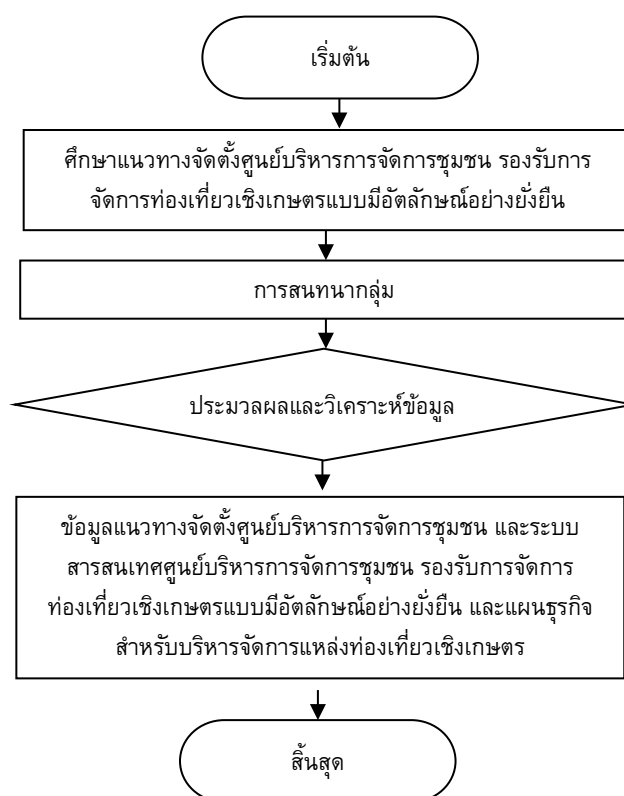
ตอนที่ 1 ขั้นตอนการกำหนดและการเตรียมผู้ให้ข้อมูลหลัก

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม คณะผู้วิจัยใช้วิธีการบันทึกเสียง ถ่ายภาพ และจดบันทึกการสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ขั้นตอนการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 4 ขั้นตอนการสกัดประเด็น ซึ่งเป็นการสรุปความเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้จากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการการจัดการชุมชน รองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีอัตลักษณ์อย่างยั่งยืน

จากขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย สามารถสรุปเป็น Flow Chart ได้ดังนี้

ภาพที่ 3.4 Flow Chart การดำเนินงานวิจัย

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) นำไปสู่การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลรูปธรรม หรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น อันนำไปสู่ข้อสรุป เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม ระบบสารสนเทศของศูนย์บริหารจัดการจัดการชุมชน และการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการสำรวจความคิดเห็นสำหรับนำไปสู่การจัดทำแผนธุรกิจสำหรับบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) นำไปสู่การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลรูปธรรม หรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น อันนำไปสู่ข้อสรุป เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม ระบบสารสนเทศของศูนย์บริหารจัดการจัดการชุมชน

ในการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมาย ของการวิจัย โดยการนำเข้าข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากเอกสาร และข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปดังต่อไปนี้ (สุภางค์ จันทวานิช. 2547 : 131-137)

3.1.1 การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction)

ในส่วนนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตีความ สร้างข้อสรุป จากข้อมูลรูปธรรม หรือ ปรากฏการณ์ที่มองเห็น เช่น การแสดงบทบาท และการรวมกลุ่มของชาวบ้าน เมื่อคณะผู้วิจัยได้ เห็นรูปธรรม หรือเหตุการณ์หลาย ๆ เหตุการณ์ แล้วก็ลงมือสร้างข้อสรุป ถ้าข้อสรุปนั้น ยังไม่ได้ รับการตรวจสอบยืนยันก็ถือเป็นสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) ถ้าหากได้รับการ ยืนยันแล้ว ก็ถือเป็นข้อสรุป โดยข้อสรุปดังกล่าว ประกอบด้วย เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม ระบบสารสนเทศของศูนย์บริหารจัดการ การชุมชน และแผนธุรกิจสำหรับบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.1.2 วิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis)

ในส่วนนี้คณะผู้วิจัยใช้วัฒนธรรม แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชน และการ พัฒนาชุมชน แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของชุมชน แนวคิด เกี่ยวกับการบริหารจัดการ แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความยากจน แนวคิดเกี่ยวกับการ ประเมินศักยภาพชุมชนเพื่อการพัฒนา ข้อมูลทั่วไปของชุมชนหมู่บ้านไทยมุสลิม หมู่ 8 และการ วิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ จนนำไปสู่ข้อสรุปเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม ระบบสารสนเทศของศูนย์ บริหารจัดการชุมชน และแผนธุรกิจสำหรับบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมี กรอบดังนี้

3.1.2.1 การกระทำ (Acts) คือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ หรือ พฤติกรรม ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ไม่ยาวนานต่อเนื่อง ในที่นี้ คือ การมีส่วนร่วม ของชาวบ้านในการทำกิจกรรมปรับปรุงภูมิทัศน์ของชุมชน การช่วยการปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์ เจียรนัยพลอย เป็นต้น

3.1.2.2 กิจกรรม (Activities) คือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือ ขนบธรรมเนียมประเพณี และพิธีกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง และมีความผูกพันกับบุคคล ในที่นี้ คือ กิจกรรมทางศาสนาของชุมชนไทยมุสลิม กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ปศุสัตว์ของชาวบ้านในชุมชน เป็นต้น

3.1.2.3 ความหมาย (Meanings) คือการที่บุคคลอธิบาย หรือสื่อสาร หรือให้ความหมายเกี่ยวกับการกระทำ และหรือกิจกรรมอาจเป็นการให้ความหมาย ในลักษณะ เกี่ยวกับโลกทัศน์ ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐาน ที่มุ่งอธิบายการได้มาซึ่งข้อมูลเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม ระบบสารสนเทศของศูนย์ บริหารจัดการชุมชน และแผนธุรกิจสำหรับบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.1.2.4 ความสัมพันธ์ (Relationship) คือความเกี่ยวโยงระหว่างบุคคล หลาย ๆ คนในสังคมที่ศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ในที่นี้คณะผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการด้วย

การเริ่มต้นจากการส่งข้อมูลผ่านผู้นำชุมชนเพื่อไปประชาสัมพันธ์ให้กับชาวบ้านในชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ สำหรับให้ชาวบ้านได้ทำความเข้าใจในเหตุการณ์และสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการดำเนินงานวิจัย

3.1.2.5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) คือการที่บุคคล มีความผูกพันและเข้าร่วมกิจกรรม หรือมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยชาวบ้านและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมปรับปรุงภูมิทัศน์ของชุมชน การช่วยการปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์เจียรนัยพลอย เป็นต้น

3.1.3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล ตามความมุ่งหมายการวิจัย ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) พร้อมตาราง และภาพประกอบที่เกี่ยวข้อง จนนำไปสู่ข้อสรุปเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม ระบบสารสนเทศของศูนย์บริหารจัดการจัดการชุมชน และแผนธุรกิจสำหรับบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.2 การวิจัยเชิงปริมาณด้วยการสำรวจความคิดเห็นสำหรับนำไปสู่การจัดทำแผนธุรกิจสำหรับบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในส่วนนี้ คณะผู้วิจัยใช้แบบสำรวจข้อมูลเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1.การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คือ คณะกรรมการหมู่บ้านจำนวนทั้งสิ้น 15 คน

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) คือ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (วรรณิ แกมเกตุ, 2551)

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สรุปข้อมูลที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่มในส่วนที่ 2 เพื่อนำมาสรุปทางเลือกในการ จัดทำแผนธุรกิจสำหรับบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2. จัดทำแบบสำรวจจากข้อมูลที่ได้รับได้จำนวน 6 ทางเลือก ได้แก่ การฝึกอาชีพให้กับประชาชนในชุมชน การขายสินค้าชุมชนที่เป็นอาหารและของที่ระลึก การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ การจัดทำบ้านพักโฮมสเตย์ การผลิตสินค้าแปรรูปที่สืบเนื่องจากปศุสัตว์ และการแก้ไขปัญหาความยากจนที่เกิดจากการใช้งบประมาณภาครัฐ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นการจัดทำแผนธุรกิจ สำหรับบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการให้ค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือก ดังนี้

คะแนน 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
คะแนน 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนน 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

วิธีการแปลงผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์คะแนนของแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ดังนี้(บุญชุม ศรีสะอาด, 2545)

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5} = 0.8$$

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลงความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.80	หมายความว่า	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 – 2.60	หมายความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 – 3.40	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 – 4.20	หมายความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 – 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสอบถามความคิดเห็นการจัดทำแผนธุรกิจสำหรับบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ สถิติ เอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนธุรกิจสำหรับบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

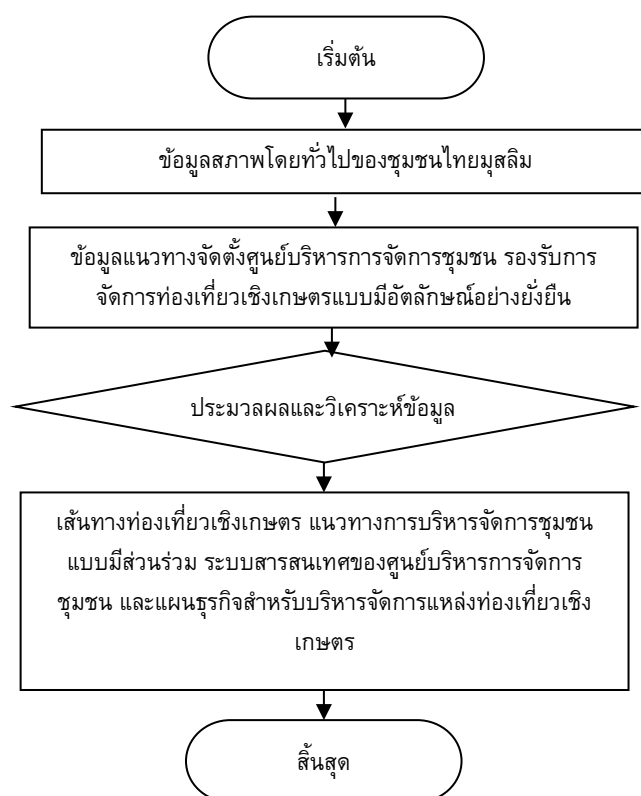
1. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

2. ดำเนินการลงรหัส (Coding) และนำข้อมูลมาประมวลผล

3. การเคราะห์ข้อมูลแยกเป็น 2 ส่วนดังนี้

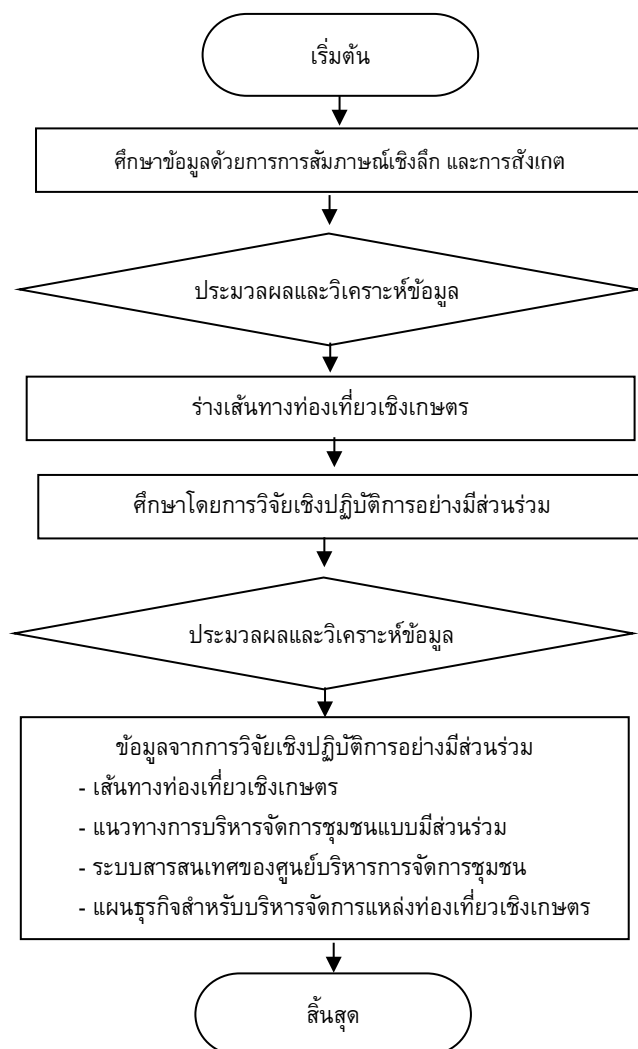
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)
การวิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ชูศรีวงศ์
รัตน์, 2544)

จากขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย สามารถสรุปเป็น Flow Chart ได้ดังนี้

ภาพที่ 3.5 Flow Chart การดำเนินงานวิจัย

โดยสามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยในภาพรวมได้ดังนี้

ภาพที่ 3.6 Flow Chart การดำเนินงานวิจัยในภาพรวม